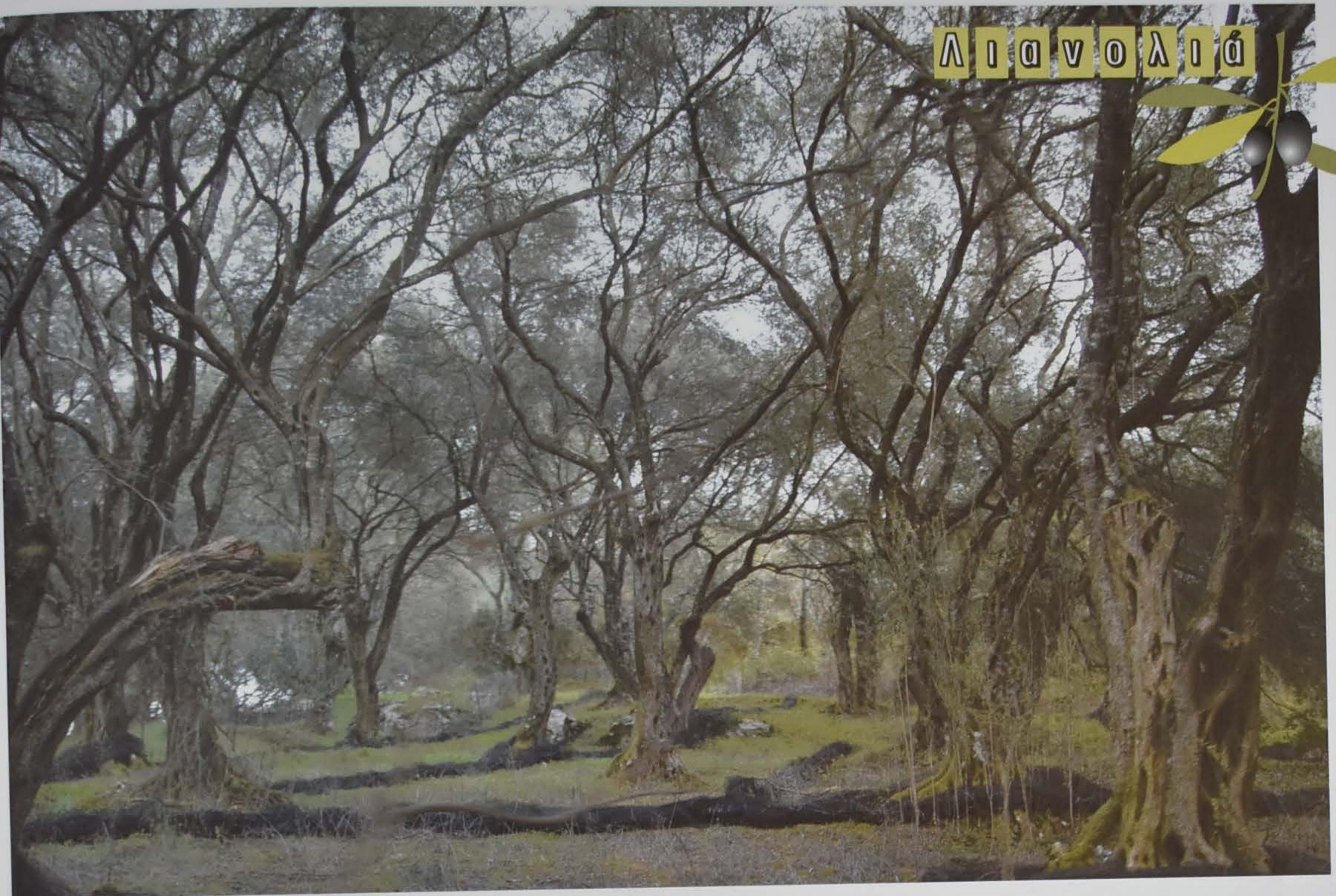

Λιανολιά

Λιανολιά Κερκύρας ο Γίγαντας της ΕΛΙΑΣ

Η «Λιανολιά» ή «Λιανολιά Κερκύρας» είναι η σπραντικότερη Ελληνική ποικιλία ελιάς που καλλιεργείται στη βορειοδυτική υπσιωτική και πειρατική Ελλάδα. Είναι πολύ διαδεδομένη σε όλο το υπό της Κέρκυρας, απ' όπου πήρε και το όνομά της, στους Παξούς, στην παραλιακή Θεσπρωτία (Ηγουμενίτσα, Πάργα, Φιλιάτες κτλ), στη Λευκάδα και νότια η καλλιέργειά της φτάνει μέχρι και την Πρέβεζα. Αντίθετα η καλλιέργειά της δεν επιβεβαιώνεται στην Κεφαλονιά, την Ιθάκη και τη Ζάκυνθο.

Ειδικότερα για τη Ζάκυνθο θα πρέπει να τονιστεί ότι η ποικιλία «Ντόπια Ζακύνθου», που καλλιεργείται στα ορεινά του υποιού, δεν είναι παραλλαγή της Λιανολιάς Κερκύρας όπως υποστηρίζεται από τον Ν. Λύχνο («Το δένδρον της ελαίας και η καλλιέργειά του». Τόμος I, σελ. 215), αλλά διαφορετική ποικιλία. Επίσης οι ποικιλίες με τις ονομασίες «Πλεξιδολιά» στη νότια Λευκάδα και «Πλεξιδένια» στην Ιθάκη είναι διαφορετικές ποικιλίες.

Λιανολιά

Αναφέρεται επίσης στη βιβλιογραφία, ότι στην Καλαβρία της Νότιας Ιταλίας υπάρχει μία παρόμοια ποικιλία ελιάς, με την ονομασία «**Sinopolese**» ή «**Coccitana**», η οποία πιθανολογείται ότι μεταφέρθηκε εκεί από Έλληνες αποίκους και η οποία πιθανόν να είναι η ίδια ποικιλία ή παραλλαγή της «**Λιανολιάς Κερκύρας**».

Λόγω της αρκετά μεγάλης εξάπλωσης της «**Λιανολιάς Κερκύρας**» στη δυτική Ελλάδα η ποικιλία έχει πάρα πολλά συνώνυμα, με περισσότερο γνωστά τα «**Λιανολιά**», «**Πλεξιδολιά**», «**Άναποδολιά**», «**Στρυφτολιά**», «**Πρεβεζάνα**», «**Κρεββατολιά**», «**Κορφιάτικη**» (?), «**Ντόπα**» κ.α.

Στη σύγχρονη Ελληνική βιβλιογραφία η «**Λιανολιά Κερκύρας**» περιγράφεται για πρώτη φορά με το όνομα «**Ελαία** η κρανεόμορφος ή κρανιόμορφος» α-

πό τον Διομήδη Σαρακωμένο το 1920 («**Η Ελληνική Ελαία**», σελ. 54 - 57). Στη συνέχεια περιγράφεται διαδοχικά από τους Π. Αναγνωστόπουλο την πρώτη φορά το 1930 («**Η Ελληνική ελαιοκομία**», σελ. 40 - 42) και τη δεύτερη το 1939, τον Ν. Λύχνο το 1948 («**Το δένδρον της ελαίας και η καλλιέργειά του**», Τόμος Ι, σελ. 214 - 228) και αργότερα από τους Φρ. Χρυσοχέρη, Κ. Α. Ποντίκη («**Ελαιοκομία**»), Ε. Σφακιωτάκη («**Μαθήματα ελαιοκομίας**»), Ι. Ν. Θεριό («**Ελαιοκομία**») κ.α..

Η «**Λιανολιά Κερκύρας**» κατατάσσεται στις μικρόκαρπες ποικιλίες ελιάς. Το βάρος των καρπών της κυμαίνεται από ενάμιση (1,5) έως δυόμιση (2,5) γραμμάρια και το σχήμα τους είναι κυλινδροκωνικό, κυρτωμένο τις περισσότερες φορές ελαφρά προς την μία τους πλευρά. Η ωρίμανση των καρπών

της αρχίζει όψιμα, από τα τέλη Νοεμβρίου, διαρκεί μέχρι και τα τέλη Φεβρουαρίου και η ελαιοπεριεκτικότητά τους κυμαίνεται από 17% - 22%. Λόγω των πολύ μεγάλων διαστάσεων των δένδρων, ειδικότερα στην Κέρκυρα, οι καρποί της δεν συγκομίζονται από τα δένδρα, όπως συνήθως συμβαίνει σε όλη την υπόλοιπη Ελλάδα όταν πρέπει, αλλά αφήνονται να πέσουν μόνοι τους, μέχρι και το μήνα Μάιο, υπερώριμοι και προσβεβλημένοι τις περισσότερες φορές από το δάκο, πάνω σε δίχτυα που έχουν απλωθεί κάτω από τα δένδρα ειδικά γι' αυτόν το σκοπό. Αποτέλεσμα αυτού του πρωτότυπου «**Κερκυραϊκού**» τρόπου συγκομιδής είναι ότι τα παραγόμενα ελαιόλαδα είναι υποβαθμισμένα και πολύ κακής ποιότητας. Αντίθετα όσοι καρποί συγκομίζονται κανονικά στον καιρό τους και στη συνέ-

χεια ελαιοποιούνται σε σύγχρονα ελαιοτριβεία, παράγουν λάδια εξαιρετικής ποιότητας που επάξια μπορούν να ανταγωνιστούν ή ακόμα και να ξεπέρασουν τα αντίστοιχα λάδια της «Κορωνέϊκης».

Τα δένδρα της Λιανολιάς Κερκύρας αναπτύσσονται σε πολύ μεγάλο ύψος που συχνά ξεπερνά και τα 20 μέτρα. Δικαιολογημένα λοιπόν, θα μπορούσαν συγκρινόμενα με τα δένδρα άλλων ποικιλιών, να χαρακτηριστούν ως «ελαιόδενδρα γίγαντες». Ειδικότερα στην Κέρκυρα οι διαστάσεις τους είναι εντυπωσιακές. Όλο το νησί είναι ένα απέραντο σχεδόν άγριο ελαιόδασος, πλικίας εκατοντάδων ετών, που όμως από την άλλη πλευρά δυσχεραίνει εξαιρετικά όλες τις καλλιεργητικές φροντίδες από μέρους των ελαιοπαραγωγών (πρόσβαση, κλάδεμα, φυτοπροστασία, λίπανση, συγκομιδή κα.).

Το πρόβλημα του μεγέθους των ελαιοδένδρων και της εγκατάλειψης των ελαιώνων της Κέρκυρας δεν είναι νέο, αλλά φαίνεται ότι προβλημάτιζε έντονα τους εποικούς ήδη από τις αρχές του 19ου αιώνα. Μάλιστα, στο πρώτο ελληνικό βιβλίο που εκδόθηκε με θέμα την καλλιέργεια της ελιάς, με τίτλο «Περί της Καλλιεργείας των ελαιών, Κορφοί, 1836, Εκ της τυπογραφίας της κυβερνήσεως,

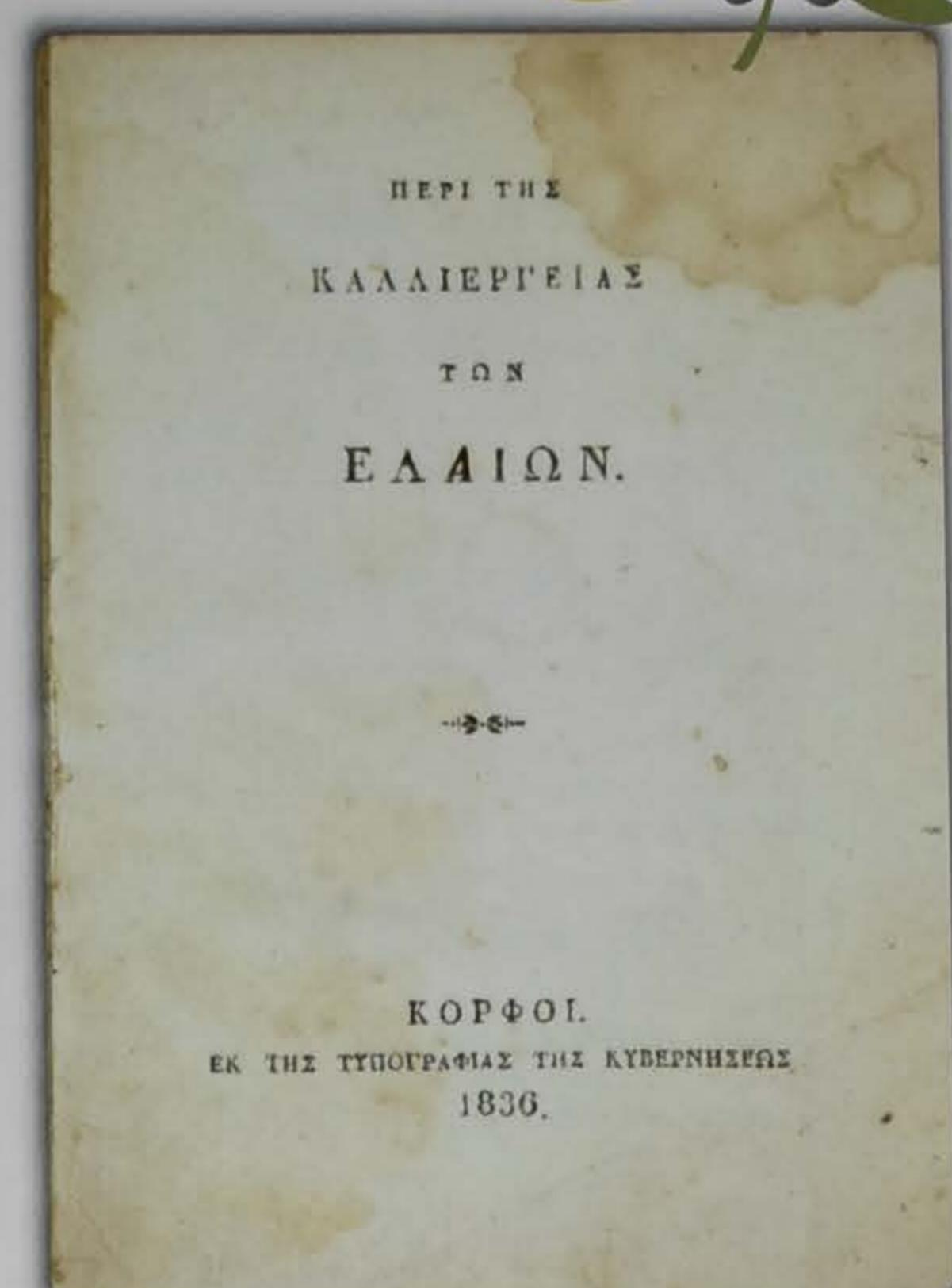
σελίδες 81», ο Γρηγόριος Παλαιολόγος αναφέρει χαρακτηριστικά στη σελίδα 17 «...ότι αμελούμεν ταις ελαίαις, και κάμνομεν κακόν στο λάδι...», όπως επίσης στη σελίδα 22, φέρεται να απαντά σ' εκείνους που παινεύονται για τα μεγάλα δένδρα τους λέγοντας «Δεν βλέπετε ταις ελαίαις μας, είναι κάστρα, χαίρεται ο άνθρωπος να ταις βλέπει.» ότι «....το συμφέρον του καλού γεωργού δεν είναι μόνον το δένδρον να ευδοκιμί, αλλά να καρποφορή όσον το δυνατόν περισσότερον, και να δίδη καρπόν καλόν.....».

Η ποικιλία «Λιανολιά Κερκύρας», ως δένδρο, ξεχωρίζει αρκετά εύκολα από τις άλλες ποικιλίες ελιάς τόσο λόγω των πολύ μεγάλων, σκούρων πράσινων και κυρτών προς τα κάτω φύλλων, που φέρουν άκανθα, όσο και από τα μεγάλα μεσογονάτια διαστήματα των βλαστών της.

Η «Λιανολιά Κερκύρας» θεωρείται σε γενικές γραμμές ποικιλία παραγωγική, ανθεκτική στις χαμηλές θερμοκρασίες, τους ισχυρούς ανέμους, τα άγονα βραχώδη εδάφη, το κυκλοκόνιο και γενικά την εγκατάλειψη. Αντίθετα είναι ευαίσθητη στο δάκο, πολύ δε περισσότερο στις περιοχές εκείνες που δεν λαμβάνεται κανένα μέτρο για την αντιμετώπισή του.

Με δεδομένη λοιπόν την τουριστική ανάπτυξη και την ανάγκη διατήρησης, κυρίως για αισθητικούς λόγους, των ελαιώνων της Κέρκυρας στη σημερινή τους μορφή, οι προοπτικές της Κερκυραϊκής ελαιοκομίας και της ελαιοκομίας των Παξών είναι περιορισμένες. Διότι είναι βέβαιο ότι, δεν μπορεί να συνυπάρξει σύγχρονη, εντατικής μορφής και βιώσιμη ελαιοκομία με δένδρα ύψους 15 - 20 μέτρων. Αντίθετα στις άλλες περιοχές της Βορειοδυτικής Ελλάδας, με εξαίρεση ίσως τη Λευκάδα, το ύψος των δένδρων κρατιέται, με συχνά και αυστηρά κλαδέματα, σε μικρότερες διαστάσεις, διευκολύνοντας κατά πολύ την καλλιέργειά τους.

**Ευαγγελία Βλασάκη
& Γιώργος Κωστελένος**

Το πρώτο ελληνικό βιβλίο που εκδόθηκε με θέμα την καλλιέργεια της ελιάς, με τίτλο «Περί της Καλλιεργείας των ελαιών», Κορφοί, 1836, Εκ της τυπογραφίας της κυβερνήσεως, του Γρηγορίου Παλαιολόγου

